

KLAGANDE

Vård- och omsorgsnämnden i Helsingborgs kommun

MOTPART

[REDACTED]

Ombud: Jurist Mats El Kott

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 26 november 2018
i mål nr 10797-17 och 10998-17, se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens avgörande och fastställer vård- och omsorgsnämndens beslut i fråga om ersättning för merkostnader enligt 9 § 2 LSS avseende sjukperioder under åren 2008–2013.

Kammarrätten avslår vård- och omsorgsnämndens överklagande i fråga om ersättning för merkostnader enligt 9 § 2 LSS avseende sjukperioder under år 2015.

Kammarrättens beslut om inhibition upphör härmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

Vård- och omsorgsnämnden i Helsingborgs kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer nämndens beslut samt anför följande.

Mellan en assistansanordnare och den enskilde (brukaren) ingås ett uppdragsavtal (kundavtal). Detta avtal är ett konsumentavtal i den mening som avses i 2 § andra stycket preskriptionslagen (1981:130).

Av 2 § andra stycket preskriptionslagen följer att den fordran som assistansanordnaren haft mot brukaren har preskriberats efter tre år, dvs. den kan efter tre år från dess tillkomst inte framgångsrikt göras gällande mot brukaren (konsumenten) av anordnaren (näringsidkaren). Regleringen vid assistans som köps av en privat anordnare bygger på att anordnaren (näringsidkaren) får en fordran mot brukaren (konsumenten). Det förhållandet leder till att en kommun enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, är skyldig att betala ersättningsgilla kostnader för bland annat retroaktiva anspråk på ersättning. Om brukaren skulle efterge preskriptionen ligger det i sakens natur att en sådan generositet inte bör drabba kommunen (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 6978-15).

Förvaltningsrätten har hänvisat till att det i LSS saknas regler om preskription. Detsamma gäller dock för flertalet lagar som reglerar fordringar för vilka preskription kan komma i fråga.

Till detta kommer att det fortfarande råder delade meningar i frågan om möjligheten att få ersättning enligt 9 § 2 LSS för kostnader som uppkommit före ansökans ingivande (jfr Kammarrätten i Stockholms dom i mål nr 6234-17).

Anordnaren (arbetsgivaren) har inte redogjort för de belopp som betalats ut enligt 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön och vars utbetalning innebär att arbetsgivaren delvis överkompenseras om ersättning enligt 9 § 2 skulle betalas ut i sin helhet. Förvaltningsrätten menar att utredning i detta avseende bör ligga på nämnden men glömmer att arbetsgivaren under

målets handläggning i förvaltningsrätten haft mer än ett år på sig att ge in sådan redovisning till förvaltningsrätten.

██████████ anser att överklagandet ska avslås och anför följande.

Det finns inte utrymme för domstolarna att i prejudikat utvidga möjligheten att åberopa preskription. Tvisten är förvaltningsrättslig. Redan detta förhållande innebär att konsumentpreskription jämlikt preskriptionslagen inte är tillämplig.

Kommunen har enligt 51 kap. 18 § socialförsäkringsbalken, SFB, åtagit sig att betala ut ersättning direkt till assistansbolaget, varför det inte finns någon anledning för henne att åberopa preskription. Detta på grund av att kravet aldrig ställs direkt till henne.

Det kan ifrågasättas om nämnden inte betalar ut ersättning enligt 11 § LSS och därmed att bolaget är part. Redan det förhållandet att den möjligheten finns visar att det inte är fråga om ett konsumentförhållande enligt 2 § andra stycket preskriptionslagen. Se även rättsfallet NJA 2013 s. 980.

Det är dessutom uppenbart att ansökningarna avseende 2015 och 2016 inte kan vara preskriberade oavsett om 2 § andra stycket preskriptionslagen är tillämplig eller inte.

Nämnden påstår att assistansbolaget inte redogjort för de belopp som betalats ut enligt 17 § lagen om sjuklön och att viss utbetalning innebär att bolaget blir överkompenserat. Påståendet tyder på att klaganden rent faktiskt betraktar bolaget som part, eftersom kommunen knappast kan göra gällande överkompensation mot henne. Hon har dock i överklagandet till förvaltningsrätten redogjort för dessa förhållanden och visat att ingen överkompensation föreligger för bolaget. Bolaget har dessförinnan till nämnden gett in alla tidredovisningar både för den som är sjuk och för

vikarien och även lönespecifikationer för den sjuka. Det måste då åligga nämnden att precisera på vilket sätt överkompensation skulle ha ägt rum. Samtidigt hänvisas här till förvaltningsrättens skrivning om instansordningsprincipen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Partsställning

Målet gäller ansökningar om rätt till ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans enligt 9 § 2 LSS i samband med ordinarie assistents sjukdom. Enligt 7 § LSS är det personer som tillhör personkretsen enligt 1 § samma lag som kan ha rätt till ersättning enligt 9 § 2 LSS, inte bolag som anordnar assistansen. Detta oavsett om kommunen verkställer ett beslut om personlig assistans genom att betala ut ersättningen direkt till assistansbolaget. Det är därför [REDACTED] som är part i målet.

Rätten till ersättning

Frågan är om [REDACTED] har rätt till ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans enligt 9 § 2 i LSS i samband med ordinarie assistents sjukfall under åren 2008–2013 och 2015.

[REDACTED] har under de aktuella åren fått assistansersättning från Försäkringskassan. Om det tillfälligt behövs ytterligare assistanstimmar på grund av att den ordinarie assistenten är sjuk innebär hennes rätt till stöd enligt 9 § 2 LSS att det är kommunen som är ansvarig för att såväl tillhandahålla assistansen som att finansiera den (prop. 1996/97:146 s. 10). Av praxis framgår att när den ordinarie assistenten är sjuk har den enskilde rätt till ersättning för sina faktiska merkostnader för sjuklön och det krävs att en vikarie har anlitats (se rättsfallen RÅ 2005 ref. 86, RÅ 2009 ref. 104 och HFD 2015 ref. 72).

En fordran preskriberas tio år efter tillkomsten, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan. Preskriptionstiden är dock tre år för fordran mot en konsument, om fordringen avser en vara, tjänst eller annan nytting som en näringsidkare i sin yrkesmässiga verksamhet har tillhandahållit konsumenten för huvudsakligen enskilt bruk. Preskription innebär att borgenären förlorar rätten att kräva ut sin fordran (2 och 8 §§ preskriptionslagen).

Begreppen konsument och näringsidkare har samma innebörd här som i t.ex. avtalsvillkorslagen, konsumentköplagen och konsumentkreditlagen. Med konsument avses en enskild medborgare i egenskap av privatperson. Termen näringsidkare omfattar varje fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt bedriver näringsverksamhet av ekonomisk natur (prop. 1979/80:119 s. 90).

██████████ är en enskild medborgare som i egenskap av privatperson har anlitat ett aktieföretag som assistansanordnare. Assistansanordnaren är en juridisk person som yrkesmässigt bedriver näringsverksamhet av ekonomisk natur. Assistansen som assistansanordnaren tillhandahåller ██████████ är avsedd för ██████████ enskilda bruk. Kammarrätten bedömer därför att treårig preskriptionstid gäller för assistansanordnarens fordringar mot ██████████ avseende de tjänster som assistansanordnaren har tillhandahållit henne. Att tvisten mellan nämnden och ██████████ är av förvaltningsrättslig karaktär medför ingen annan bedömning. Det finns ingen utredning som visar att preskriptionstiden skulle ha avbrutits för någon av fordringarna. För de fordringar som således preskriberats, saknar assistansanordnaren rätt att kräva ut sin fordran.

Ansökningarna om ersättning för kostnader avseende de aktuella sjukfallen gjordes under 2017. Det hade då gått mer än tre år sedan sjukfallen under åren 2008–2013 inträffade. Bakomliggande fordringar från assistansanordnaren mot ██████████ var preskriberade. ██████████ har således ingen

skyldighet att betala fordringarna. Hon har alltså inte någon skälig kostnad för sjuklön avseende dessa sjukfall och har därför inte heller rätt till någon ersättning från nämnden. Förvaltningsrättens dom ska därmed ändras och nämndens beslut fastställas i denna del.

Beträffande sjukfallen under år 2015 hade det inte gått tre år innan ansökningarna gjordes. Assistansanordnarens bakomliggande fordringar mot [REDACTED] var därför inte preskriberade. Preskription utgör således inte skäl att avslå ansökningarna avseende detta år. Det ligger också i sakens natur att ansökan om ersättning för faktiska merkostnader i samband med ett sjukfall inte kan göras innan sjukfallet inträffat, varför det inte finns några hinder för att pröva en ansökan som görs efter att sjukfallet avslutades. Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att det finns skäl att visa målet åter till nämnden för ny prövning i fråga om kostnader avseende sjukfall som inträffat under år 2015. Nämndens överklagande ska således avslås i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Gertrud Forkman

Katarina Dunnington
referent

Andreas Sundberg

/Jennie Wenneberg

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2018-11-26
Meddelad i Malmö

Mål nr
10797-17
10998-17

KLAGANDE

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ombud: Jurist Mats El Kott
Stenstigen 9
831 43 Östersund

MOTPART

Vård- och omsorgsnämnden i Helsingborgs stad
251 89 Helsingborg

ÖVERKLAGADE BESLUT

Vård- och omsorgsnämnden i Helsingborgs stads beslut
den 5 och 7 september 2017 (mål nr 10797-17)
samt den 3 oktober 2017 (mål nr 10998-17)

SAKEN

Ekonomiskt stöd avseende merkostnader enligt lagen om stöd och service
till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver de överklagade besluten och visar målen åter
till Vård- och omsorgsnämnden i Helsingborgs stad för ny prövning i
enlighet med vad som anförs i skälen för avgörandet.

BAKGRUND

Vård- och omsorgsnämnden har den 5 och den 7 september 2017 samt den 3 oktober 2017 avslagit [REDACTED] ansökningar om ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för personlig assistans enligt 7 § och 9 § 2 LSS vid ordinarie personlig assistents sjukfrånvaro avseende flera perioder under åren 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2015 om sammanlagt 105 518 kr. Som skäl för besluten angavs bl.a. följande. En arbetsgivare som underlåter att å kundens vägnar ge in en ansökan i nära anslutning till sjukfallet har rimligen inte längre någon ersättningsgill fordran mot kunden och kan därför inte heller göra gällande ett sådant krav mot en kommun. Ansökningarna om ersättning för merkostnader med anledning av ordinarie assistents sjukdom har ingivits lång tid efter det uppgivna sjukfallets uppkomst och upphörande. Det ligger i sakens natur att en ansökan om ersättning för merkostnader med anledning av ordinarie assistents sjukdom inges i nära anslutning till sjukfallets upphörande. Härtill kommer att det saknas uppgifter om sådan från Försäkringskassan verkställd utbetalning som avses i 17 § sjuklönelagen.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

[REDACTED] yrkar att hon ska beviljas sökt ersättning och anför i huvudsak följande. Ansökningarna avser olika tillfällen då ordinarie personlig assistent har varit sjuk. Vård- och omsorgsnämnden har vägrat utbetalning under åberopande av en oklar preskription och uppgett att det ligger ”i sakens natur” att en sådan ansökan inges i nära anslutning till sjukfallets upphörande. Någon sådan preskriptionsgrund finns inte varför överklagandet ska bifallas. Hon har inte åberopat någon preskription av assistansbolagets fordran. Nämnden påstår även att det saknas uppgift om ”sådan från Försäkringskassa verkställd utbetalning som avses i 17 § sjuklönelagen”. Nämnden har emellertid i sina kontakter med assistansbolaget inte

begärt in någon sådan uppgift. Assistansbolaget har inte sökt ersättning från Försäkringskassan för sjuklönekostnader.

Vård- och omsorgsnämnden avstyrker bifall till överklagandet och anför i huvudsak följande. En ersättningsgill fordran uppstår om arbetsgivaren (anordnaren) till följd av lag eller kollektivavtal är skyldig att stå för den aktuella kostnaden. Assistansbolaget har enligt bestämmelser om treårig preskription i preskriptionslagen inte längre någon ersättningsgill fordran mot kunden. När den enskilde aktivt upphäver preskriptionen genom att medge fordringen, definitionsmässigt genom avtal, för att krav ska kunna riktas mot kommunen så är det ett otillbörligt avtal. Genom detta förfarande tillskapas en skuld, som egentligen inte finns, för den enskilde. Eftersom anordnaren inte kan vara part ska [REDACTED] överklagande avvisas i den del som avser de preskriberade fordringarna. Ett avtal om preskriptionsavbrott på andra sätt än som anges i preskriptionslagen är ogiltigt. Utredning om preskriptionsavbrott saknas. Något krav kan inte göras gällande mot kommunen för merkostnader när sjuktilfallet upphörde för mer än 12 månader sedan. Det noteras att anordnaren inte har presenterat någon uppgift om räntebetalning, amortering eller avbetalningsplan beträffande den skuld som brukaren påstås ha gentemot anordnaren. Vidare noteras att arbetsgivaren inte gett in underlag som styrker vilken ersättning som erhållits från Försäkringskassan. Någon utredning om det belopp som anordnaren fått – eller kan förväntas få – föreligger inte i målet. Redan av detta skäl saknas anledning att bifalla överklagandet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser m.m.

Av utredningen framgår att [REDACTED] har rätt till assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken och att hon har sin assistans anordnad

genom ett assistansföretag. Av 6 § förordningen om assistansersättning och Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i mål nr 3959-3961-10 framgår att schablonbeloppet inte är avsett att täcka kostnader för sjuklön till ordinarie assistent när denne är sjuk. Härav följer att det i en sådan situation, då den enskilde inte själv är arbetsgivare för assistenterna, inte finns någon rätt till ersättning från Försäkringskassan för sjuklön.

Enligt 9 § 2 LSS har emellertid kommunen en skyldighet att ge biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken. Enligt praxis (bl.a. RÅ 2009 ref. 104) kan ekonomiskt stöd beviljas för de merkostnader som uppstått i samband med ordinarie assistents sjukdom. Den faktiska merkostnaden motsvaras av kostnaden för den assistent som är sjuk medan kostnaden för den assistent som arbetar istället täcks av assistansersättningen.

Högsta förvaltningsdomstolen har i avgörandet HFD 2015 ref. 72 uttalat att det krävs att en vikarie har anlåtats, dvs. att assistans faktiskt har utförts, för att en kommun ska ha en skyldighet att utge ekonomiskt stöd till kostnader för den sjukfrånvarande assistenten.

Förvaltningsrättens bedömning

Utgångspunkten vid prövningen är att prövningsramen ska vara densamma i olika instanser, dvs. att domstolens prövning bör begränsas till i huvudsak samma principfrågor som varit föremål för bedömning hos myndigheten, den s.k. instansordningsprincipen.

Frågan i målet är om [REDACTED] har rätt till ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans i samband med ordinarie assistents sjuk-

dom avseende vissa angivna perioder under åren 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2015.

Vård- och omsorgsnämnden anser att det inte finns någon ersättningsgill fordran eftersom ansökan inte skett i nära anslutning till sjukfallet. ■■■■■ begäran om ersättning kom in till vård- och omsorgsnämnden mellan två till nio år efter ordinarie assistents sjukfall.

Förvaltningsrätten konstaterar att det inte finns några bestämmelser i LSS om när och hur en ansökan enligt lagen kan göras. Det saknas därmed grund för att avslå ■■■■■ ansökan med motiveringen att en ansökan om ersättning för merkostnader med anledning av ordinarie assistents sjukdom måste inges i nära anslutning till sjukfallets upphörande. Det finns inte heller någon rättsregel som innebär att fordringen inte kan göras gällande efter tre år. Mot denna bakgrund finner förvaltningsrätten att vård- och omsorgsnämnden inte ägt avslå ansökningarna på denna grund.

Vård- och omsorgsnämnden har även gjort gällande att det saknas uppgift om utbetalning från Försäkringskassan enligt 17 § sjuklönelagen. ■■■■■ har invänt att nämnden inte begärt in någon uppgift enligt 17 § sjuklönelagen samt att assistansbolaget inte sökt någon ersättning från Försäkringskassan för sjuklönekostnader. Enligt förvaltningsrätten ska tyngdpunkten i utredningen ligga hos myndigheten. Med hänsyn härtill bör frågan om vilket underlag som erfordras för att visa i vad mån ersättningsgill merkostnad föreligger ske genom vidare utredning i vård- och omsorgsnämnden.

Mot denna bakgrund finner förvaltningsrätten vid en sammantagen bedömning att de överklagade besluten ska upphävas och målen återförvisas till vård- och omsorgsnämnden för närmare utredning av om förutsättningar

föreligger för att utge ekonomiskt stöd för kostnaderna.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03)

Louise af Klint

Ingrid Andersson har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I MALMÖ

SVERIGES DOMSTOLAR

Till dig som har lämnat personuppgifter till domstolen

Om du har lämnat uppgifter om dig själv till domstolen är det viktigt att du tar del av denna information.

Varför och hur behandlas dina personuppgifter?

Dina personuppgifter behandlas på domstolen för att kunna handlägga målet/ärendet. Domstolen behandlar dina personuppgifter som en del i det som kallas myndighetsutövning och en uppgift av allmänt intresse.

För att domstolen ska kunna handlägga målet behöver du lämna korrekta och uppdaterade kontaktuppgifter. Domstolen kan även hämta kontaktuppgifter till dig från andra register. Dina kontaktuppgifter kan användas vid ett senare tillfälle om det behövs i ett annat mål eller ärende vid domstolen. När målet är avslutat kommer dina personuppgifter sparas i arkiv så länge som arkivlagstiftningen kräver det.

De som kan få del av personuppgifterna är anställda på domstolen och andra som behöver få dem för målets ska kunna handläggas, exempelvis motparter eller tolkar. Dina personuppgifter kan, om någon begär det, lämnas ut till exempelvis privatpersoner eller journalister, under förutsättning att personuppgifterna inte omfattas av sekretess.

Om du har frågor om vilka personuppgifter som behandlas eller hur de behandlas kan du vända dig till domstolen.

Du kan begära rättelse, radering, begränsning och invändning

Om något har blivit fel i dina personuppgifter har du rätt att begära att de rättas.

Du har rätt att begära radering av dina personuppgifter, göra invändningar mot be-

handlingen och begära begränsning av behandlingen av dem. Det är bra att känna till att dessa rättigheter är starkt begränsade under ett mål eller ärendes pågående handläggning. Rättigheterna är också begränsade eftersom allmänna handlingar endast får ändras eller förstöras om det finns giltigt stöd i författning.

Om du begär rättelse, radering eller invändning mot en behandling och begär begränsning av den kommer domstolen att pröva om den åtgärd du begär ska vidtas eller inte.

Du har rätt att klaga till Datainspektionen

Om du anser att domstolen har behandlat dina personuppgifter på ett sätt som står i strid med gällande bestämmelser om behandling av sådana uppgifter, kan du vända dig till Datainspektionen med klagomål. Datainspektionen får dock inte pröva ett klagomål som avser den dömande verksamheten.

Personuppgiftsansvarig

Personuppgiftsansvarig når du via e-post på forvaltningsrattenimalmo@dom.se

Dataskyddsombud

Domstolens dataskyddsombud når du via e-post på dataskyddsombud.fma@dom.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.